

muovi PLAST

5/2009

Sinustako vuoden
jäsenhankkija?
Lue lisää s. 2

**Professori Eero Aarnio
luo muovista klassikoita**

TEKSTI: Sane Keskiaho KUVAT: Mia Peltola

Master of Design

Professori Eero Aarniosta piti tulla arkkitehti.
– Arkkitehtuuri on edelleen suuri intohimoni, ja se
antaa uusia virikkeitä ja ideoita omaan työhöni.

Eero Aarnio sai kansainvälisesti arvostetun Compasso d'Oro eli Kultainen harppi -palkinnon TRIOLI-lastentuolistaan. Tuolissa on kaksi istuinkorkeutta ja se toimii myös keinuna. Viereinen lohikäärme on prototyyppi uudesta tuotteesta.

Mitä yhteistä on Kauppalehdellä, Playboylla, Marie Clairella ja Avotakalla? Niiden kaikkien kanssa on ollut Eero Aarnion tuote.

Professori Eero Aarnio on maailmanlaajuisesti tunnetuin muotoilijamme. Hänen töistään on ollut vuosien saatossa yli 800 sivun verran eri lehdissä ympäri maailmaa. Niitä on ollut myös lukuisissa musiikkivideoissa ja mainoksissa. Aarnio on tullut tutuksi värikkäistä ja omaperäisistä tuotteista, jotka ovat usein valmistettu muovista.

On vaikea kuvitella, millaisen sensaation Aarnion ensimmäinen tuote, Pallotuoli, on aiheuttanut ilmestyessään vuonna 1966. Lasikuidusta valmistettu, pallon muotoinen tuoli. Eihän sellaista voi tehdä. Etenkään aikana, jolloin suomalainen muotoilu oli eleetöntä, linjakasta ja funktionaalista lasia ja puuta: Alvar Aaltoa ja Kaj Frankia.

– Olin tutustumassa Turun Veneveistämöllä uusiin tuotteisiin – lasikuituveneisiin, ja näin heti materiaalin valtavat mahdollisuudet. Jos siitä voi tehdä noin plastista muotoa kuin vene, niin silloin siitä voidaan tehdä mitä tahansa.

Ajatus uudentlaisesta tuolista sai alkunsa.

– Meillä oli siihen aikaan kotona hyvin vähän huonekaluja. Halusin tehdä meille kotiin kunnollisen lepotuolin, johon mahtuu kaksi ihmistä.

Aarnio oli jo silloin pelkistämisen mestari.

– Mietin, miten tuolin voisi tehdä vähentämällä jalkojen määrää. Entä muoto? Onko tuolin aina oltava kulmikas, eikö kulmia voi hioa? Tai vielä parempaa: tehdä siitä pyöreä pallo, Eero Aarnio muistelee legendaarisen Pallotuolin syntyhistoriaa.

1960-luvulla maailma oli erilainen. Muovi oli materiaalina tuttu, mutta sitä käytettiin lähinnä kuppeihin ja ämpäreihin. Lasikuidun käyttäminen huonekalumateriaalina oli ennenkuulumatonta. Askolla kuitenkin uskottiin uudentlaiseen tuoliin, ja siitä tehtiin Kölnin messujen vetonaula.

Pallotuolista tuli sensaatio. Viikon aikana tuoleja myy-

tiin yli 30 maahan. Pallotuolia valmistetaan edelleenkin. Nykyisin 98 prosenttia tuoleista menee vientiin.

– Pallotuolin tekeminen on hidasta, sillä se tehdään edelleen käsityönä. Yhden tuolin laminointiin menee puolitoista työpäivää. Ja silloin on vasta runko valmiina. Myös verhoilu on käsityötä, Aarnio kertoo.

Ai niin: mitä tapahtui, kun tuolia pelkistettiin Palloakin enemmän? Tuli Pastilli – Aarnion toinen sensaatio.

Tuoleja, lampuja, poneja ja koiranpentuja

Eero Aarnion tuotantoon mahtuu isoja ja pieniä tuotteita: koruja, tuoleja, kitaroita, tarjottimia, valaisimia, pöytiä ja lastenhuonekaluja. Tuotteet ovat taiteilijan omien sanojen mukaan puoliksi käyttöesineitä ja puoliksi taideteoksia. Tilanjakajana voi seinän sijaan toimia vallon hyvin värikäs, rotaatiovalettu puu. Tai tuoli voi näyttää pallon lisäksi tomaatilta tai ponilta. Ja uusia ideoita syntyy koko ajan. Aarnio kuvaa luovuutta sadun seitsemänsäksiksi lohikäärmeeksi, jolta katkaistun pään tilalle kasvaa aina seitsemän uutta päätä.

– Luomisprosessi poikii aina uutta. Mitä enemmän teen ja suunnittelen, sitä helpompi on tehdä lisää. Sama pätee toisinpäin. Mitä vähemmän teen, sitä enemmän luovuus kutistuu.

Aarnio on saanut useita palkintoja ja kunniamainintoja tuotteistaan. Viimeisin palkinto oli kansainvälisesti arvostettu Compasso d'Oro eli Kultainen harppi -palkinto, joka jaetaan kolmen vuoden välein. Italialainen muotoilupalkinto on kansainvälisesti arvostettu, ja se voidaan myöntää myös ulkomaiselle suunnittelijalle, jos tuote on valmistettu Italiassa. Aarnion lisäksi palkinnon on vuosien varrella saanut vain kaksi suomalaista: Harri Koskinen ja Kaj Franck.

– Hyvään designiin ja tuotteeseen ei riitä pelkkä rohkeus. Eikä se, että tekee erinäköistä kuin muut. Tuotteen pitää olla

>>

<<

toimiva ja läpeensä terve.

Hyviä design-tuotteita Aarnion mukaan ovat esimerkiksi tulitikku, hakaneula, nuppi-neula ja nappi.

Isältä pojanpojanpojalle

Eero Aarnio on käyttänyt pitkän uransa aikana lukuisia eri materiaaleja puusta ja hopeasta kymmeneen eri muovilaatuun. Ehkä juuri uteliaisuus, ennakkoluulottomuus tai halu leikkiä muodoilla ja kokeilla uutta ovat tehneet muovista suosittua materiaalia Aarniolle.

– Muovi on plastinen materiaali ja se antaa suunnittelijalle lukuisia mahdollisuuksia.

Aarnio on käyttänyt tuotteissaan monenlaista muovia. Esineitä ja huonekaluja on valmistettu muun muassa lasikuidusta ja akryylistä. Niitä on valmistettu injektiovalulla ja osa on valettu. Viimeisimmät tuotteet, kastelukannu ja henkari, on valmistettu puhallusvalulla.

– Jokainen materiaali käyttäytyy erilailla. Esimerkiksi muottien avautuminen riippuu materiaalista ja tekotavasta. Myös tuotantotapa sanelee tuotteen ulkonäön ja antaa reunaehdot suunnittelulle.

Muovia parjataan usein, mutta Aarnion mielestä muovituotteet ovat todellisia kesto-tuotteita.

– Sen lisäksi, että muovi on erittäin kestävä, sitä voi myös kierrättää. Esimerkiksi minun tuotteeni eivät kestä isältä pojalle vaan pojanpojanpojalle.

77-vuotiaalle Aarniolle ikä ei ole rasite, vaan etu.

– Tiedän jo niin paljon materiaaleista ja eri tuotantotavoista, ettei minulla ole ongelmaa löytää tuotteelle oikeaa materiaalia. Eikä sen puoleen valmistajaakaan. Siksi työ varmaan onkin niin mukavaa ja mielekästä tässä iässä, Aarnio nauraa.

Eero Aarnio on käyttänyt tuotteissaan monenlaista muovia. Esineitä ja huonekaluja on valmistettu muun muassa lasikuidusta ja akryylistä. Niitä on valmistettu injektiovalulla, ja osa on valettu. Viimeisimmät tuotteet, kastelukannu ja henkari, on valmistettu puhallusvalulla.